

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiæ Moralis præcipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De negotiatione Religiosis interdicta. §. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](#)

In qualibet minima causa esse his fratribus interdictum irat nullus sive Religiosus superior possit ei licentiam concedere: colligitur manifeste ex Clem. extus de verbis signis & propinque, & tradunt omnes. Quod veram habet, dum si fratres reguli obseruantia subiciuntur, secus si ab ea eximuntur ob Episcopatum, vel beneficium allumprum: quia eo casu cum contricteare pecuniam possint, & libitis subortis respondere in iudicio, nulla est caufa, ob quam ad hoc munere suscipiens & repellantur, sic Sanch. lib. 6. sum. c. 11. n. 26. cum Cardin. Clem. vni. n. 5. notab. 7. de testam. & ibi Bonifac. n. 64.

17. Et quamvis Man. Rodri. tom. 1. qq. reg. q. 70. art. 2. ad finem, & clariss. art. 3. in fine, & alijs relati a Sanch. n. 27. centent Minores executores esse posse testamento ex Prelati licencia, si distributio inter fratres Minores vel moniales Sancte Clara facienda sit, eo quod in hac executione non videantur rationes relatae in dicta Clem. procedere. At contrarium tenendum omnino est cum Sanch. ibi. Tum quia Clem. generaliter loquitur absque villa restrictione. Tum quia rationes relate in dicta Clem. in hoc casu procedunt, si quidem hac occasione correctione, administrationeque pecuniae involvantur, tum relata a defuncto fratribus applicando, tum recipiendo quo ex bonis venditis prouenient. Et praevara rationibus reddendis subiciuntur, expoununturque sapienti in iudicio se fuisse ad lites subortas decidendas. Non igitur his fratribus executo testamenti eriam in favorem suorum convenienter facti permititur. Quod si fratres contra dictam probationem munus executorum suscipiant, & exequantur, validam est eorum suscepitio, & executio, dum in iudicio pon excepientur, sicuti de aliis Religiosis hæc officia, suscipiētibus ab aliquo Prelati licencia diximus. Quia dicta Clem. solūm probationem continet, neque ultius procedit ad actum, irruendum. Sic relato Federico, & Ludou. Rom. docent Greg. Lopez leg. 2. verbo Frayles tit. 10. p. 6. Matien. lib. 5. recop. tit. 4. lig. 14. Glosf. 1. n. 4. Menoch. de presump. lib. 2. presump. 46. n. 14. Sanch. lib. 6. sum. cap. 11. n. 44. & alijs apud iplos.

18. Verum esti hoc ita sit, permitte debet his fratribus, sicut & aliis Religiosis esse Commisarios ex voluntate testatoris ad condendum testamentum, quia pro hac commissione nulla est ei specialis prohibito. Neque rationes, quibus nititur Clem. prohibens testamento executionem in hac commissione procedure. Siquidem in ea non correctatur pecunia, non venduntur bona, non exiguntur rationes, non litigia passim suboruntur, sicuti ex testamentorum executione prouenient. Ob quas rationes idem existimo dicendum de nominatione executorum his fratribus cōmilla, posse inquirenam exequi, sicuti alii Religiosi: Quia nec inuenio pro hac nominatione specialis probationem, neque rationes correctionis pecuniae, & litigij in ea locum habent. Neque obfar posse fratres nominare amicum, qui ipsi legitara plati pauperes distribuenda applicet; quia id est per accidentem: atque ita iustificat Couart. cap. sua nos de testam. n. 1. fine. Matien. lib. 5. recop. tit. 4. leg. 14. Glosf. 1. n. 3. Man. Rodr. tom. 1. qq. reg. q. 70. art. 2. Sanch. lib. 6. sum. cap. 11. n. 41. De electione pauperum, quibus legata pia distribuenda sunt, quanum plures Doctores, quos refert Sanch. dict. cap. 11. n. 31. sentiantur his fratribus interdicti; quia testator committit fratibus hanc electionem, cui executores adhaerere debent, videtur eos suæ dispositionis executores facere non immediatè, sed mediis executoribus. At probabilitas est nullam huius electioni probationem habere; quia haec electio non est dispositionis testatoris executio, sed conditio, ut dispositio testatoris locum habeat, neque eligens pauperes, cogit executores illis bona distribuere, quod necessarium erat, ut saltem immediatè dispositionis testatoris exqueratur, sed executores ex voluntate testatoris coguntur postea electione tanquam conditione: Sic Couart. cap. sua nos de testam. n. 1. fine. Greg. Lopez leg. 2. verbo Frayles tit. 10. part. 6. Matien. lib. 5. recop. leg. 14. Glosf. 1. n. tit. 4. Man. Rodr. tom. 1. qq. reg. q. 70. art. 2. Sanch. plures alios referens lib. 6. sum. c. 11. n. 32. Quoad sanctum verum sive ex obligatione ad executorum testamenti sequendum sit sine non; credo fratribus Minoribus Permititi, sicut & aliis Religiosis; quia cōmilia non est obligatus rationes distributionis reddere, nec libitis subortis ex distributione respondere, quia non est executor, & tradit Matien. d. leg. 14. Glosf. 1. num. 62.

§. II.

De officio Medici, & Chirurgi.

S V M M A R I V M .

- 1 Officium Medicorum & Chirurgi cum incisione vel adiunctione est Religiosis prohibitum.
- 2 Proponitur circa incisionem, vel adiunctionem hoc officium Religiosis liceat.
- 3 Convariarum tenendum est.

- 4 Religiosus supradictum officium exercens circa mortis periculum causa pietatis non peccat.
- 5 Quid possit ex Societatis Iesu privilegiis prestare medicus Religiosus.

1. **N**on est dubium, officium Chirurgi cum incisione, vel adiunctione esse Religiosis prohibitum, ut colligitur ex cap. de Homicidio, ubi deciditur esse irregularē monachum Chirurgia cum incisione viciē lecta morte, quamvis summam diligentiam appofuerit in ea curanda, quia exercitabat artem prohibitam. Neque ab ea culpa excusat, tametsi ex causa pietatis exercet, ut bene potuit Abbas dict. cap. n. 5. Antonin. n. 4. Socin. n. 5. Eandem prohibitionem habent clerici in facris constituti, ut constiuit in Minoribus si beneficium sufficiens ad victimam habeant; quia esto his non sit aliquis expressus textus prædictum officium prohibens; at apud Doctores receperunt est, interdicta clericis in facris, conferi his beneficiis interdicta, sicuti docuit Nauar. sum. cap. 25. n. 110. & com. 4. de regul. n. 28. Sanch. lib. 6. sum. cap. 14. n. 14. Emanuel sive verbo clericus num. 2.

2. Difficilis agitur est, an licet Religiosis (& idem est de clericis in facris, vel in Minoribus sufficiens beneficium habentibus) officium Medici, & Chirurgi circa incisionem, vel adiunctionem exercere? Videtur licere; quia circa incisionem, vel adiunctionem nullus est textus, quo huius officij exercitum prohibetur, imo potius permittum conatur in cap. ad aures de atra, & qualib. vbi excusat ab irregularitate Canonicus illud exercens, tametsi infirmus mortuus fuerit, qui certè non excusat, si opus prohibitum exerceret, quia est excusatio contra decisionem Textus in cap. tua nos de Homicidio. Neque ex eo quod in cap. non magnopere, & in cap. fin. Ne Clerici, vel Monach. arceantur supradicti ab studio Medicinæ, que ibi vocatur Physica, inferendum est illius exercitum prohiberi. Tum quia exercitum diuersum est ab studio. Tum quia non proprius exercitum prohibetur studium; alijs prohibitum est legum exercitum, quarum studium eodem modo ibi, ac studium medicinae prohibetur, sed illarum scientiarum studia clericis, & Religiosis interdicuntur, ut studium Theologiae, & sacrorum Canonum promovetur. Nulla igitur est clericis, & Religiosis de exercito Medicinæ, & Chirurgi circa incisionem, & adiunctionem prohibito. Et ita videtur tenere Emanuel sive verbo clericus n. 20.

3. Ceterum tenetur eft communis sententia, huius officij exercitum esse clericis, & Religiosis interdictum ex cap. Clerici 2. de vita & honeste Clericorum. & ex cap. 1. & seqq. Ne Clerici, vel Monachi; quibus textibus generaliter clericis, & monachis interdicuntur facultaria officia. At hoc officium Medicorum, & Chirurgi etiam circa incisionem, & adiunctionem nimis facultare est, & statim Religiosum dedecet. Ergo ex hac parte prohibitet, atque ita docent Sylvest. verbo medicus que 5. 2. Rosella ibi in fine, Angel. n. 11. Armilla. n. 4. Nauar. c. 15. n. 110. Sanch. lib. 6. sum. cap. 14. n. 18. Hinc soluit ratio dubitandi. Concedo nullum esse textum, quo exercitum Medicorum, & Chirurgi circa incisionem, vel adiunctionem prohibetur, tamen non est textum, quo sub generalibus verbis prohibitum non sit. Ad textum in cap. ad aures dicitur verum esse hoc officium non esse clericis, & Religiosis prohibitorum ob periculum mortis, sicuti est prohibitum, cum exerceretur per incisionem, vel adiunctionem, sed ob decentiam; eaque de caufa non inducit irregularitatem morte sequita, si debita diligentia apposita est, ilam vero inducit, cum per incisionem, vel adiunctionem exercetur.

4. Ex his deducitur Religiosum, & sacerdotem à peccato liberari, si hoc officium circa mortis periculum exercerent caufa pietatis, ac proinde gratis circa personas miserabiles, vel cognatas; quia sic exercitum non est officium facultate studii Ecclesiasticum, & Religiosum dedecet, sed potius illi conforme: sic Nauar. Angel. Sylvest. Rosell. Armilla loc. citatus, & Sanch. n. 19. Sive verbo clericus n. 20.

5. Obseruandum tamen est cum codem Sanch. n. 20. in societate. I e s v est priuilegium à Gregor. XIII. concessum, quodque refertur in compend. priuile. verbo medicus, Religiosis Societatis I e s v medicina arte peritis conceditur posse do-mesticos, & exterinos mederi ex licencia superioris etiam localis, quando commode secularis medicus haberi non posset, & dummodo per seipso adiunctionem, vel combustionem non praestent.

§. III.

De negociatione Religiosis interdicta.

S V M M A R I V M .

- 1 Negociatio propria Religiosis est interdicta.
- 2 Qualis sit hac negotiatio.

V 4 3. Inferius

3. Inferuntur plura, quae à negotiatione excusantur.
4. Quae conductio sit Religioso prohibita.
5. Examinatur, an emere merces in India in Hispania vendendas, eo quod privilegium sit à Rege concessum, sit negotiator? Preponitur dubitandi ratio, & resolutio esse negotiationem.
6. Ex unico actu gravis negotiationis peccatum mortale inducitur, tamē si plures contrarium sentiantur.
7. Non solum per propriam, sed per interpositam personam negotiator est prohibita secundum probabilem sententiam.
8. Necessestis gravis propria persona, & familia licet facit negotiationem.
9. Assistere nundinas prohibitum est Religiosis.

I. Certeum est negotiationem propriam esse Religiosis, & Clericis in factis interdictam: constat ex cap. consequens, cap. negotiatorum, cap. forniciari 88. disp. & cap. fin. de vita, honest. clericor. vbi bona clericū rer moniti, neque à negotiatione defensitum amittunt privilegium clericale. Idem traditur Clement. 1. de vita, & honestate clericor. & in cap. secundum ne Clerici, vel Monach. sub anathematis intermissione prohibetur clericis, & monachis lucri causa negotiatione, & tradunt omnes Doctores referendi.

2. Negotiator proprius, qua his decreta prohibetur est emp̄tio alicuius rei eo animo facta, vt integrum, & immutatum carius vendas, & sic lucris: Sic D. Chrys. hom. 38. in Matth. relatus in c. euicentis 88. disp. quem sequuntur omnes Doctores cum D. Th. 2. q. 77. art. 4. ad argum. Molin. t. 2. de iustit. disp. 339. Rebell. de obligatione, 2. p. q. vlt. fct. 1. Tolet. de septem peccat. c. 53. Quapropter duplex conditio ad negotiationem interdictam requiri est, prima ut emp̄tio fiat animo remptio vendendi, secunda animo vendendi rem integrum.

3. Ex quo fit rem emas, vt consumas, postea vero quia superfluit, vel illius pretium crevit, poteris vendere carius quam emisi sperans vilius postea similem emprūpum. Non enim in hac venditione est negotiator, cum non præsupponat emp̄tioneum ob finem venditionis factam, sed est quadam domestica gubernatio satis prudens: sic ex communī sententia tradit. Molin. t. 2. de iustit. disp. 342. concil. 2. Sā verbo clericus n. 23. Zenedo collect. 37. ad c. principes p. 23. q. 5. n. 21. Salas tr. de emp̄t. & vendit. dub. 2. n. 9. optime Gutier. præt. qq. lib. 7. q. 93. n. 17. & seqq. Deinde poteris materiam aliquam emere, vt inde artefactam conficias, & vendas, quia non emis animo vendidisti, sed animo artefactum confidiendi, neque vendis rem qualiter emisti, sed tua industria aliter factam, exemplo antiquorum Religiorum, qui fortè emebant materiam, ex qua sporas storaes conficiebant vendandas in sui sustentationem. Sic Molin. dicta disp. 242. concil. 5. Salas dub. 2. n. 9. multis alleg. Gutier. præt. qq. lib. 7. q. 93. n. 48. & seqq. At idem est si mulam, vel equum rudem emas, vt cultorem vendas, quia visus potius tuam industria, quam rem emptam vendere. Gutier. 51. cum. Lassarte de decimis c. 19. n. 55. Item poteris emere animalia in tuis agri pascenda, vt cum creuerint, vel partus edificient, illa illorum fructus vendas, quia non tam emis vendenda, quam pascenda. Si Molin. & Salas sapr. Præterea poteris emere agrum etiam fructibus maturis plenum, vt inde tibi, et tuus familiæ prouideas, & si quid superfluerit, vendas, quia non emis fructus vendendas, sed emis agrum, ex quo fructus colligas tanquam ex propria prædiis emp̄tione comparato. Sic Molin. dicta disp. 242. vers. illud etiam, tamē si contrarium in hoc casu non improbabiliter defendat Lassarte de decim. c. 19. n. 60. & 77. Gutier. dicta q. 93. n. 66.

4. Affinis negotiationi prohibita est conductio, quo clericis in factis, & Religiosis interdictum, exp̄s. c. 1. & 3. 21. q. 43. & c. 1. Ne Clerici, vel Monachi. Sed non quilibet conductio habet prohibitione continetur, nam si conducas agros, vt per te, tuolque colonas casas in tui sustentationem, non peccas. Item si proprios agros alii conducas, vt tenent Doctores omnes: illa ergo conductio est prohibita, quae supponit emp̄tioneum ex fine conductiois factam, vt si emeres prædia, vel animalia ad conductendum, vel est conductio spectans venditionem subsequendam, vt si conduceres agros colendos non in tui sustentationem, sed ad vendendas fructus, & inde lucrum comparandum. Quocirca infert Molin. dicta disp. 342. vers. secundum q. 5. cum Lassarte de Decimis c. 19. n. 56. etiam Ecclesiasticis, & Religiosis interdictum vias emere, vt vinum per conductos ministros vendant. Idem est, si lanam emas, vt pannos artificis conductus confectos vendas, contentis Gutier. lib. 7. præt. q. 93. n. 42. & 51. Quinimo ex lana propriorum animalium conficer pannos per conductos ministros ad vendendum, genus est prohibita negotiationis, gabellaque inde debetur, vbi ex probabilito sententia defendit Molin. dicta disp. 342. vers. idem dicere, Gutier. præt. qq. vbi de gabelli lib. 7. q. 93. n. 38. & seqq.

5. Superest tamen quadruplex enodanda difficultas. Prima: an si negotiator prohibita, si alii Religioni esset à Rege privilegium concessum aportandi merces ex India in Hispa-

nia vendendas absque obligatione solvendi gabellam, si de illa Religio merces emat in Hispania vendendas co sine, vt priuilegio concessa fruatur, & lucrum compareat? Forte videtur alicui hanc negotiationem permisam esse: quis illa merces non tam emuntur, vt vendantur, quam ut carum venditione priuilegium concessum non solvendi gabella vtile sit, & proficuum. Sicut cum oves, & boues emuntur pacenda in propriis monib⁹ itērumque vendenda. Sed nullatenus hac sententia est probabilis, quia illa est vera emp̄tione mercedis, eo sine facta, vt immutata vendantur, & lucrum, ut ex venditione, tum ex non soluta gabella comparetur. Ergo est vera negotiator. Neque est simile de emp̄tione animalium pacendorum in propriis monib⁹, quia non emit immediatē, vt vendat, sed ut palcat, at illa merces ad nullum alium finem immediatē emuntur, nisi vt vendatur. Item habens prædia, emenſque boues, & oves ibi pacenda, antecedentes ad emp̄tione habet rem fructiferam, cuius fructus ne perdantur potest animalia emere ibi pacenda. At illud priuilegium non solvendi alcabalam ex rebus vendentis non est fructiferum, nec præcūxū estimabile antecedenter ad negotiatorum, sed tota eius astimatio fundatur in negotiatorum, que cum sit omnino illicita Religiosis, etiam illicite poterunt talis privilegio vti, neque capaces sunt talis gratia ad alium præmium, sed solum in sacerdotes laicos trāferant. Neque haec negotiator honestari potest ex eo quod ordinetur ad finem maximē spiritualem, qualis est sustentare in Hispania plures ministros Euangelicos in indianis mittendos, nam si hic finis honestatē negotiatorum, qualibet Religio poter negotiator, & quilibet clericus. Quapropter quando Doctores dicunt negotiatorum clericis, & Religiosis permitti ob aliquam finem honestum intelligunt de fine honesto necessario, quique alia via suppleri non potest, vt in 5. difficultate dicimus, non de ministris Euangelicis accrescendis, quod est opus liberalizationis. Alias possunt Religiosi, vt Rege haberent priuilegium exemptionis gabellæ emere titicum, & vinum frumenta vendenda, quia maiori preio, & lucro comparato plures Religiosi sustentantur, quod nullus (credo) concedet.

6. Secunda difficultas est, an Religiosi, vel clericis via vel altera vice negotiando peccet mortaliter? Negat Caiet. verbo clericis, Lalazios 2. de contrit. e. 10. Salas de emp̄t. & vendit. dub. 2. n. 4. reputat probable Eman. Rodr. in verbo negotiator. n. 2. Mouentur, quia clericis, & Religiosis non videtur quilibet actus negotiatorum, & mercarum interdictus, sed qui veram negotiationem, & mercarum constitutam, & ex quo illum operans negotiator, & mercator dici vellet, ad huiusmodi denominationem negotiator cum sequentiā requiri ut colligitur ex I. §. 1. ff. de tribus, & trans. Bart. in leg. interiti. §. 1. per textum ibi, ff. de adulter. Calisan. in conferendinib. Burgund. Rub. 4. §. 1. Lassarte de decim. c. 19. n. 87. Ergo ex una, vel altera negotiatio non inducit peccatum mortale.

Sed oppositum tanquam verius tenendum est, Religiosos, Ecclesiasticos peccare mortaliter ex unico actu gravis negotiatorum, sic ex communī sententia tradit Molin. t. 2. de iustit. disp. 342. in princ. verl. Poena Salon. 2. a. 9. 77. art. 1. Molinae empor. iuris parti. tit. 9. q. 10. Rebell. de obligat. iustit. 2. p. q. vlt. fct. 2. Gutier. de Gabellis lib. 7. præt. q. 93. n. 42. & seqq. Ratio est quia in c. 1. Ne Clerici, vel Monach. cap. fin. de vita, & honest. Clericor. cap. Negotiatorum, c. forniciari 88. diffinit. Clericis & Religiosis prohibita est negotiator, sed ut verā negotiatio non requiratur ut repetita emp̄tio, & venditio, sed in una tantum emp̄tione, & venditione constitue potest, ut manifeste probat. Tali in cap. euicentis 88. disp. ibi qui vero non comparat. Ego ex unico tantum actu negotiacionis peccatum mortale esse potest. Ade ex unico actu gabellam debetam esse, iuxta leg. Regiam 7. tit. 18. lib. 9. recipias. ibi: No aya lugar en lo que los clerigos vendieren por via de mercaduria, trato, y negociacion, ybi solam venditionem specias tamē mercatore non constitutat, vt pluribus allegatis sicut. Gutier. d. 9. 93. à num. 42.

7. Tertia difficultas est, an sola negotiatio per propriam personam sit clericis, & religiosis interdicta debentarie inde gabella, non vero quae sit per alios vt clerici, & religiosi solam pecuniam exponant, alijs vero apponant industrian? Plures Doctores centent non esse mortale hoc genus negotiatoris: sic Joannes Medina, Cod. de restit. q. 30. art. 2. Lassarte lib. 2. de iustit. cap. 21. dub. 1. §. vlt. Valent. 2. 1. disp. 1. quæf. 20. p. 1. quæf. 5. §. addit. Medina, Rebello de obligat. iustit. lib. 1. quæf. vlt. fct. 2. num. 8. Aragon. 2. 2. q. 77. art. 1. p. 64. Molina. disp. 342. vers. vñrum autem sā, verbo clericus. num. 25. pluribus relatis Salas, trāf. de emp̄t. & vendit. dub. 2. n. 8. Mouentur, quia textus loquentes de negotiacione indicant per propriam personam exercendam esse ut colligitur ex Clas. De vita, & honest. cleric. Quia in ea negotiatio est vera indecentia, & distractio, non autem in ea per se, ut interpolatio personam sit & ita existimo dicendum. Ex qua doctrina non improbabiliter quis inferet clericum, & religiosum ex-

cro tali negociaione comparato non debere gabellam. Sed verius est oppositum, nam etio nō sit ea negotiacio illicita mortaliter, negari non potest aliquam indecentiam continere, ut optimè consideravit Molin. *supr. & Gutier. lib. 7. tract. quæst. vbi de gabellis, queſt. 75. à n. 10.* Ergo ob hanc causam gabella solvenda est, & ita tradit Molin. & Gutier. *locus allegatus.*

8. Quarta difficultas est: si aliqua causa excusas clericos, & religiosos à supradicta negotiacionis prohibitione, solutioneque gabellæ & Religio deo esse solâ necessitate propriæ persona, & familiæ, quia aliter commode (sufficiat) non possunt, eo enim casu Pœnitentia prohibito cœlesti, ut satius probari potest ex Concil. Elbertino, c. 19. permittente in necessitate clericis negotiari per se intrâ prouinciam, per alios extra. Non enim lex Ecclesiastica, quæ solâ ob decentiam status constituta est, rigidius obligare debet; immo non solâ ob tuam, tuorumque necessitate haec negotiacio permititur, sed etiam ob necessitatē grancum pupilli, viduæ, alteriusque personæ miserabilis; sic Reginald. 1. *sum. lib. 25. c. 21. §. 3. circumstant.* Torres tract. de iust. *disp. 19. dub. 2. §. commun. sensus.* Molin. 1. 2. de iust. *disp. 342. §. 3. obseruandum,* vbi excusat à peccato religiosos commorantes in Brasilia, neque habentes unde commodè sufficiuntur, si ibi emant merces transportandas Ollisipon. ibique carius vendendas, dum modo nihil plus mercium, quam ad emenda in Lusoiania ad sui sufficiationem necessaria mittantur, idem tradit Gutier. *dis. queſt. 93. num. 75.*

9. Ad prohibitonem negotiactionis reducere possumus, si clericus in mundinis vel in foro inter mercatores afficitur, nō quidem causa emendi sibi necessaria, sed potius exercitio inter eos proxenetur officium Hispaniæ corredores: colligitur ex cap. cleric. II. Confil. Carthag. 91. *disp. 1. sic Petr. Nauat. lib. 2. de refut.* c. 2. n. 326. Salas de emp. & vendit. dub. 2. in fin. At credo solum esse peccatum mortale quando mediatio est in contractibus simoniacis virtutis, vel alia illicet, iuxta doctrinam Romani 7. 12. incipit Pronexa, vel quando mediatione est ita freques, ut scandalum caufaret, statimque Ecclesiasticum grauitate debeat, impeditivè obligationibus illius satisfacere.

§. IV.

De fideiūssione, & deposito religioso interdictis.

S V M M A R I V M.

- 1 Non possunt fideiūbere religiosi, nisi de licentia prælati.
- 2 Fideiūssio absque licentia prælati non tenet.
- 3 Religiosi capaces sunt depositi, at monasterium obligatum non remanet.
- 4 Prælates non potest domino non consentiente à subditio depositum removere.
- 5 Teneat prælates de deposito, si non corrigat subdi: um depositum expendentem.
- 6 Depositum factum Ecclesia, vel conuentui, si ob culpam illorum commissum sit, teneatur depositum solvere.
- 7 Non iuuat Ecclesia aduersus hanc obligationem beneficio restitutions.
- 8 Quando confessatur depositum fieri Ecclesia, vel prælato.

Religiosi fideiūbere non possunt nisi de licentia prælati, & maiori pars capituli; iuxta Texum, in cap. penult. de fideiūssione. & leg. 2. tit. 12. part. 5. In religione autem vbi capitulum prælati valentis licenciam concedere, vbi docet Molin. t. 2. de iust. *disp. 540. post medium vers. Religios.* Sanch. lib. 6. sum. c. 14. n. 38. Debet autem in fideiūssione virilis monasterij interuenire, quia est viritalis quædā bono: uirilis religionis alienatio: Sanch. lib. 6. 38. pte tamē prælates eo casu quo potest alii fideiūberi licentia coedere, fideiūbere potest, quia potest ut facultatis, quas subditis cœredit, ne deteriorioris conditionis existat.

2. Quod si religiosus abque legitima prælati licentia fideiūber, fideiūssio non tenet, quia esto pecunia habeat, cum Superioris voluntati subiectum sit, obligare illud non potest foliatione independenter a prælati voluntate. Et quo nonanda est differentia fideiūssione religiosi à fideiūssione clerici. Nā quāuis fideiūssio omnibus prohibetur, clericus cū bona habeat propria potest ea solutioni firmiter obligare nulla licentia requifita. Secus vero religiosus, qui proprio catet. Addit. clericis non quamlibet fideiūssione interdictam esse, sed fideiūssionem pro laicis, & in casu non necessario; at religiosis quilibet fideiūssio sine licentia prælati interdictur; ac proinde sic facta nulla est: traditum post alias antiquiores Sylueit, verbo Excommunicatio 9. n. 55. fine. Greg. Lopez leg. 2. verbo de los Obisplos, tit. 12. part. 5. Azot. f. 1. l. 12. c. 11. q. 2. Molin. t. 2. tract. 2. *disp. 540. vers. religios.* Sanch. alijs relatis. c. 14. n. 41. Quin 42. docet optimè religiosum extra monasterium de licentia Abbatis existentem fideiūber non posse licet, nec validè; quia solum potest eos contractus celebrare, qui ad sui sufficiationem fuerint necessarii, qualis nunquam est fideiūssio.

3. Quoad depositum artinet certū est religiosus illius capaces esse argum. c. 1. De deposito, & habetur. I. Regia 3. part. 5. At

mortaliter peccabit religiosus, si absque consensu saltem presumpto prælati potentiis licentiam concedere, depositum gracie accipiat ob contractum initium, & obligationem, quā propria autoritate suscepit: sic Molin. tract. 2. de iust. *disp. 525. vers. non solum clericus.* Sanch. lib. 6. sum. c. 14. n. 27. Monasterium vero non teneat de deposito culpa religiosi depositarij amissio, vel deterius effecto, tametsi ex licentia prælati suscepitum sit. Quia licetia solū deservit, ut licet religiosus depositum accipiat, non tamē ut inde prælatus, au monasterium obligetur. Quinimo etiam prælatus depositum accipiat, & non monasterium, monasterium obligatum non remaneat, quia in subienda obligatione non consentit, colligitur manifestè ex cap. gracie de deposito. & c. delictum de reg. Iuris in C. & docuit Lessius lib. 2. de iust. c. 27. dub. 2. n. 12. Sanch. lib. 6. sum. c. 14. n. 29. Ipse vero religiosus depositarius, cuius culpa depositum amissum, vel deterritorum est, obligatur solvere, si aliquando sit solvendo, ut obligator si pecunia habeat sue dispositioni reliquæ, ex quo absque gravi incommmodo solvere possit. Monasterium vero ex illo deposito depedito, vel deterrorato, si locupletius factum est, ea in parte depositum solvere tenetur. Quia quadam eam partem depositum virtualiter manet; habetur dolo cap. 1. de deposito, & traditum Lessius, Sanchez & Molina *supr.*

4. Supereft tamen triplex difficultas: Prima, an prælatus Abbas depositum apud monachum existens auctoriter; & apud se retinere. Repondeo, non posse nisi domino consentiente, quia illud esse depositum removere, & vindicare: posset autem intendere religiosus, ne apud se depositum habeat, led domino reddat, vel ex illius consensu procuratori tradat Sanch. lib. 6. cap. 14. num. 3.

5. Secunda difficultas est: an prælatus videns subditum in obsecratione depositi delinquenter, nec corrigens teneat de deposito? Aliqui affirmant non teneri, sicut non teneat restringere confessarius omittens culpabilitatem obligare penitentem ad restitutionem faciendam: quia nec confessarius, nec prælatus sunt constituti iudicem in aliorum fauorem, sed in fauorem subditorum: ac proinde comparatione suorum subditorum delinquere contra iustitiam: non autem comparatione aliorum. Ergo non teneat de domo: sic Hostien. cap. gracie de deposito n. 14. Tabiena verbo *monachus* n. 13. Verum etiā hæc sententia sit probabilis, probabilem reputo prælatum in dicto casu obligatum esse de deposito: quia ratione officij ab Ecclesia concessi teneat impetrare damna suorum subditorum: sicut teneat quilibet alius secularis gubernator. At hic omittens culpabilitatem impetrare damna a suis subditis facta obligatus est refaciere. Ergo similiter regularis prælatus. Neque est vereum esse constitutum iudicem tantum in fauorem subditorum: nam eriam est constitutus iudex in aliorum fauorem, si aquitas potuauerit: est enim index inter partes. Alias si potenti domino depositum non cogitet religiosum reddere, nullam inde obligationem habet, quod nullatenus est admittendum: cum iudex sit inter partes. Secus dicendum est de confessario, qui solum pro penitente est index constitutus, & ita sustinet Greg. Lopez leg. 1. Regia. tit. 3. verbo religios. part. 5. Sanch. alij relatis, lib. 6. sum. c. 14. n. 33. Infuper posse, & debere prælatum punire subditum in obsecratione depositi delinquenter: sicut cum in aliis obsecrationibus delinquit, in comperto est apud omnes, cum nullus sit textus eximens hoc delictum à prælaci punitione. Molina dicit *disp. 525. vers. non solum*: Sanch. lib. 6. sum. cap. 14. num. 31.

6. Tertia difficultas est: an depositum factum Ecclesia, vel conuentui teneat Ecclesia solvere, cum est culpabilitas amissio: Videtur nequaquam tenevi, si res immobile, vel mobilis pretiosa distraherenda est ad illius solutionem, & Ecclesia ex deposito iurum non sensit: quia cum horum alienatio interdicatur Ecclesia, nisi illius virga virilis, seruiturque solemnitates a iure requisitus, nequit monasterium accipiens depositum aduersus hoc interdictum obligationem suscipere: sic tradit Abbas, cap. gracie de deposito, n. 10. cum Innocentio, & Joanne Andrea ibi: At contrarium tenendum est cum Glosa eo cap. gracie, verbo *personæ*, & ibi Anton. num. 5. & 13. Immola, num. 15. & 16. Cardin. num. 1. notab. 3. & num. 7. queſt. 7. leg. Regia 7. tit. 3. part. 1. & ibi Greg. Lopez, Sanchez supradictos referente lib. 6. sum. cap. 14. n. 33. colligitur, quod nonnulli depositum, vbi excusat Ecclesia ab obligatione soluendi depositum: quia non ipsi, sed singulari per sonum commissum fuit. Ergo si Ecclesia commissum est, cessaret excusat, & obligatio superuenire. Neque ibi sit vila distinctio de deposito cedente virilitatem Ecclesia, vel in virilitatem solius deponentis. Ratio vero est, quia ius permittente Ecclesia depositum accipere, non extrahit depositum à sua essentia, & qualitate. At essentia depositi est obligare depositarij in obsecratione illius delinquenter ad satisfactionem exhibendam: Ergo Ecclesia, quæ ex iure permittente depositum accipit, obligata est, si delinquat, satisfacere. Neque obstat, quod ad hanc satisfactionem necessarium aliquando sit rem immobilem, vel mobilem pretiosam distractare, ut inde excusat possit: quia hac distinc-